

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato:
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Martin Reinseth
Sagsnr.: 2012-762-0003
Dok.: 675502

REDEGØRELSE TIL FOLKETINGET

OM

FORVALTNINGENS ANVENDELSE AF TVANGSINDGREB OG OPLYSNINGSPLIGTER UDEN FOR STRAFFERETSPLEJEN

FEBRUAR 2013

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Kort oversigt over retssikkerhedslovens regler	4
3. Erfaringerne med retssikkerhedsloven inden for udvalgte forvaltningsområder.....	5
3.1. Indledning	5
3.2. Beskæftigelsesministeriet	6
3.3. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	7
3.4. Miljøministeriet	9
3.5. Skatteministeriet.....	11
3.6. Erhvervs- og Vækstministeriet	12
3.7. Justitsministeriets generelle vurdering af retssikkerhedslovens anvendelse i praksis.....	12
4. Oversigt over bestemmelser vedtaget i 2012 med hjemmel til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven	14
4.1. Generelt.....	14
4.2. Bestemmelser, der viderefører hidtidige tilsvarende bestemmelser	15
4.3. Bestemmelser, der udvider anvendelsesområdet for gældende bestemmelser	15
4.4. Hjemler, der ophæver gældende bestemmelser.....	16
4.5. Nye hjemler, der giver offentlige myndigheder adgang til at foretage tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven	16
5. Sammenfatning.....	18

1. Indledning

Ved lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (herefter retssikkerhedsloven) blev der gennemført en samlet regulering af en række spørgsmål, som vedrører tilfælde, hvor en forvaltningsmyndighed har mulighed for uden for strafferetsplejen at foretage visse former for tvangsindgreb uden forudgående retskendelse, herunder navnlig såkaldte kontrol- og tilsynsbesøg. Loven regulerer endvidere visse spørgsmål, der kan opstå i tilfælde, hvor borgere og virksomheder er forpligtede til at meddele oplysninger til en forvaltningsmyndighed. Loven trådte i kraft den 1. januar 2005.

Loven bygger på betænkning nr. 1428/2003 udarbejdet af Retssikkerhedskommissionen, der blev nedsat af justitsministeren i februar 2002.

Det fremgår af forarbejderne til loven, at Justitsministeriet efter lovens ikrafttræden årligt vil udarbejde en redegørelse til Folketinget om forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter omfattet af loven. Redegørelsen vil bl.a. skulle indeholde en omtale af eventuel ny lovgivning, der vedrører den offentlige forvaltnings adgang til at foretage tvangsindgreb uden for strafferetsplejen, samt på udvalgte områder en omtale af praksis med hensyn til anvendelse af tvangsindgreb uden for strafferetsplejen. Formålet er at styrke den offentlige interesse og debat om borgernes retssikkerhed, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3107. Justitsministeriet afgav den seneste redegørelse til Folketinget den 28. februar 2012.

Af redegørelsen fra 2012 fremgår det, at det samlet set er Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at retssikkerhedsloven generelt har givet anledning til væsentlige problemer i praksis i 2010. Dette gælder både i forhold til de virksomheder mv., hvor der udføres kontrolbesøg, og i forhold til forvaltningsmyndighedernes tilrettelæggelse og udførelse af kontrolbesøg mv. Herudover indeholder redegørelsen fra 2012 en oversigt over bestemmelser i lovgivning, der er vedtaget i perioden 1. januar 2011 til 31. december 2011, og som giver forvaltningsmyndigheder adgang til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven.

Den foreliggende redegørelse indeholder – efter en kort oversigt over retssikkerhedslovens regler i pkt. 2 – en omtale af praksis i 2011 på udvalgte områder med hensyn til anvendelse af tvangsindgreb omfattet af loven, jf. pkt. 3. Redegørelsens pkt. 4 indeholder en omtale af ny lovgivning vedtaget i 2012, der vedrører den offentlige forvaltnings adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af loven, og pkt. 5 indeholder en sammenfatning.

Ved lov nr. 525 af 6. juni 2007 blev § 1, stk. 5, i retssikkerhedsloven ophævet, således at lovens regler om tvangsindgreb fra den 1. januar 2008 også gælder i tilfælde, hvor der efter lovgivningen stilles krav om forudgående retskendelse. Baggrunden for denne lovændring var, at de hensyn, der ligger bag retssikkerhedslovens kapitel 2 og 3, også gør sig gældende for så vidt angår tvangsindgreb, som foretages efter indhentet retskendelse.

2. Kort oversigt over retssikkerhedslovens regler

Loven indeholder bl.a. generelle regler om den fremgangsmåde, som forvaltningsmyndighederne skal følge ved gennemførelsen af et tvangsindgreb, som er omfattet af loven (kapitel 2). Det er bl.a. fastsat, at tvangsindgreb kun må anvendes, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, og hvis indgrebet står i rimeligt forhold til formålet med indgrebet (§ 2). Det er også bestemt, at en række af forvaltningslovens regler – bl.a. reglerne om inhabilitet, partsaktindsigt, begrundelse og klagevejledning – gælder ved gennemførelsen af tvangsindgreb omfattet af loven (§ 3). Der er endvidere fastsat en pligt til under visse omstændigheder at gøre notat om indholdet af oplysninger, som en myndighed modtager i en sag om iværksættelse af et tvangsindgreb (§ 4).

Herudover er det fastsat, at myndigheden skal underrette parten forud for gennemførelsen af et tvangsindgreb omfattet af loven (§ 5, stk. 1). Underretningen skal ske skriftligt senest 14 dage, inden tvangsindgrebet gennemføres, og skal indeholde oplysninger om tid og sted for indgrebet, retten til at lade sig repræsentere eller bistå af andre efter forvaltningslovens § 8, hovedformålet med indgrebet og det faktiske og retlige grundlag for indgrebet, jf. § 24 i forvaltningsloven (§ 5, stk. 2). Parten kan herefter gøre indsigelse mod beslutningen inden for en frist fastsat af myndigheden. Fastholdes beslutningen, skal dette inden eller senest samtidig med gennemførelsen af tvangsindgrebet begrundes skriftligt over for parten, jf. § 24 i forvaltningsloven (§ 5, stk. 3).

Reglerne om underretning kan fraviges helt eller delvist i en række tilfælde. Det gælder, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives (§ 5, stk. 4, nr. 1), hvis hensynet til parten selv taler for det, eller partens rettigheder findes at burde vige for afgørende hensyn til andre private eller offentlige interesser (§ 5, stk. 4, nr. 2), hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU (§ 5, stk. 4, nr. 3), hvis øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets særlige karakter er påkrævet (§ 5, stk. 4, nr. 4), eller hvis forudgående underretning viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig (§ 5, stk. 4, nr. 5).

Loven indeholder desuden regler om pligt for myndigheden til at forevise legitimation i forbindelse med gennemførelsen af et tvangsindgreb (§ 6), pligt til at udvise størst mulig skånsomhed under et tvangsindgrebs gennemførelse (§ 7) samt pligt til i en række tilfælde at udfærdige rapport om udførelsen af et tvangsindgreb (§ 8).

Loven indeholder endvidere regler om forholdet til strafferetsplejen ved gennemførelsen af tvangsindgreb omfattet af loven (kapitel 3). Det er således fastsat, at hvis en enkeltperson eller juridisk person med rimelig grund mistænkes for at have begået en strafbar lovovertrædelse, kan tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det

eller de forhold, som mistanken omfatter, alene gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen (§ 9, stk.1). Det gælder dog ikke, hvis tvangsindgrebet gennemføres med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf (§ 9, stk. 2). De nævnte regler finder tilsvarende anvendelse, hvis der i sagen rettes et tvangsindgreb mod andre end den mistænkte (§ 9, stk. 3). Den mistænkte kan under nærmere bestemte betingelser meddele samtykke til fravigelse af reglerne i § 9, stk. 1 og 3 (§ 9, stk. 4).

Loven indeholder endelig en bestemmelse om retten til ikke at inkriminere sig selv mv. (§ 10). Bestemmelsen indebærer bl.a., at hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder bestemmelser i lovgivningen mv. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i forhold til den mistænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse (§ 10, stk. 1).

3. Erfaringerne med retssikkerhedsloven inden for udvalgte forvaltningsområder

3.1. Indledning

Det er som nævnt forudsat i forarbejderne til retssikkerhedsloven, at den årlige retssikkerhedsredegørelse skal indeholde en omtale af praksis på udvalgte områder med hensyn til anvendelse af tvangsindgreb omfattet af loven.

Redegørelsen indeholder en beskrivelse af praksis inden for følgende ministeriers områder: Beskæftigelsesministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Miljøministeriet, Skatteministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet. Justitsministeriet har anmodet disse ministerier om oplysninger vedrørende de enkelte kontrolmyndigheder inden for ministeriernes forvaltningsområder.

De nævnte ministerier er udvalgt på baggrund af, at der foretages et betydeligt antal kontrolbesøg mv. inden for disse ministeriers områder, og at der er tale om kontrolbesøg mv. inden for meget forskellige forvaltningsområder. Endvidere er det anført i Retsudvalgets betænkning af 27. maj 2004 over lovforslag nr. L 96 (folketingsåret 2003-04), at der i redegørelsen skal indgå de erfaringer med lovens anvendelse, som en række forvaltningsmyndigheder – herunder Arbejdstilsynet, miljømyndighederne og skattemyndighederne – vil indhøste i tiden efter lovens ikrafttræden.

Pkt. 3.2-3.6 nedenfor indeholder en omtale af praksis inden for de nævnte ministeriers områder i 2011. Pkt. 3.7 indeholder på baggrund heraf Justitsministeriets generelle vurdering af retssikkerhedslovens anvendelse i praksis.

3.2. Beskæftigelsesministeriet

3.2.1. Inden for Beskæftigelsesministeriets område udføres kontrolbesøg mv., der er omfattet af retssikkerhedsloven, af Arbejdsmarkedsstyrelsen og Arbejdstilsynet. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Beskæftigelsesministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg				Antal politianmeldelser i hele 2011
	Måned	Uvarslede	Varslede	I alt	
Arbejdsmarkedsstyrelsen (virksomhedskontrol)	Oktober 2011	56	0	56	0
Arbejdsmarkedsstyrelsen (lufthavnstilsyn)	November 2011	7 ¹	0	7	0
Arbejdstilsynet	November 2011	3362	935	4297	645
I alt		3425	935	4360	645 ²

3.2.2. Samtlige virksomhedskontrolbesøg, som *Arbejdsmarkedsstyrelsen* gennemførte i oktober 2011, var uvarslede i henhold til undtagelsesbestemmelsen i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvorefter forudgående underretning kan undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ellers ville forspildes.

Arbejdsmarkedsstyrelsen har oplyst, at også samtlige lufthavnstilsyn, som styrelsen gennemførte i november 2011, var uvarslede. Det er sket med henvisning til undtagelsesbestemmelsen i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 5, hvorefter forudgående underretning kan undlades, hvis underretning viser sig umulig eller uforholdsmæssig vanskelig.

Arbejdsmarkedsstyrelsen har også oplyst, at de uvarslede virksomhedskontroller ikke har givet anledning til nævneværdige indvendinger, hverken fra virksomhederne eller de ansatte. Kontrolbesøgene forsøges gennemført, så de er til mindst mulig gene for virksomhedernes drift. Ved samtlige kontrolbesøg orienteres arbejdsgiver eller arbejdsgivers repræsentant samt de ansatte om deres pligt til at medvirke ved eftersynet og omfanget af deres oplysningspligt efter arbejdsløshedsforsikringslovens §§ 91 og 91 a.

Heller ikke de uvarslede lufthavnskontroller har ifølge Arbejdsmarkedsstyrelsen givet anledning til indvendinger fra de kontrollerede, og alle rejsende har frivilligt deltaget i kontrollen. Ved kontrollen har samtlige kontrollerede får udleveret en pjece, hvori de bl.a. orienteres om hjemlen til kontrollen i § 91 b i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., formålet med kontrollen og det eventuelle videre forløb.

¹ Hver kontrol har været af nogle timers varighed, og der er ved hver kontrol blevet undersøgt mellem 10 og 200 personer.

² Arbejdstilsynet har siden 2002 haft mulighed for at udstede administrative bødeforelæg og dermed afslutte strafesager uden at politianmelde den pågældende virksomhed. Antallet af afsluttede administrative bødeforelæg udgør 350 i 2011.

Arbejdsmarkedsstyrelsen har endelig oplyst, at den praktiske anvendelse af retssikkerhedslovens regler – hverken i forbindelse med virksomhedskontrollerne eller lufthavnstilsynene – har givet anledning til problemer.

3.2.3. *Arbejdstilsynet* har oplyst, at de uvarslede kontrolbesøg er foretaget efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvorefter forudgående underretning om gennemførelse af en beslutning om iværksættelse af et tvangsindgreb kan undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebet ellers ville forspildes.

Arbejdstilsynet har endvidere oplyst, at det – på samme måde som oplyst til brug for redegørelserne for 2007, 2008, 2009 og 2010 – ikke kan udelukkes, at der sker anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 4, hvorefter forudgående underretning om gennemførelse af en beslutning om iværksættelse af et tvangsindgreb kan undlades, hvis øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets særlige karakter er påkrævet. Dette kan være relevant i tilfælde, hvor der er behov for at standse en bestemt arbejdsproces eller lignende, hvor øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets særlige karakter påkræver at tilsynet gennemføres uden forudgående underretning.

Arbejdstilsynet har bemærket, at tilsynet både i 2009 og 2010 oplyste, at enkelte virksomheder og deres brancheorganisationer har stillet sig mere kritiske over for Arbejdstilsynets tilsynsvirksomhed. Dette kommer til udtryk i enkelte af de myndighedsklager, som Arbejdstilsynet modtager.

Arbejdstilsynet har ligeledes bemærket, at tilsynet i 2011 har modtaget en klage fra en virksomhed over, at bl.a. et detailtilsyn var uanmeldt, at besøget strakte sig over 3 timer og at arbejdsgiveren ikke fik mulighed for at få besøget udsat, så han kunne kontakte en bisidder. Arbejdstilsynet har i et svar på klagen tilkendegivet, at detailtilsyn som hovedregel gennemføres uanmeldt, og at den tilsynsførende i det pågældende tilfælde havde handlet i overensstemmelse med Arbejdstilsynets sædvanlige praksis. Arbejdstilsynet beklagede dog virksomhedens oplevelse af besøget.

Arbejdstilsynet har oplyst, at tilsynet ikke herudover har noteret sig klager på området.

3.3. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Fødevareministeriet)

3.3.1. Inden for Fødevareministeriets område udføres kontrolbesøg mv., der er omfattet af retssikkerhedsloven, af Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen³, herunder Jordbrugskommis-

³ Pr. 1. oktober 2011 blev FødevareErhverv, Plantedirektoratet og Fiskeridirektoratet lagt sammen til én styrelse: NaturErhvervstyrelsen.

sionerne. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Fødevarerministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg			Antal politianmeldelser i hele 2011	
	Måned	Uvarslede	Varslede		I alt
Fødevarerstyrelsen	Oktober 2011	7579	26	7605	420 ⁴
NaturErhvervstyrelsen	September 2011	2509	314	2823	864 ⁵
Jordbrugskommissionerne	September 2011	0	6	6 ⁶	10 ⁷

3.3.2. De uvarslede kontrolbesøg er foretaget efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvor efter øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives, og lovens § 5, stk. 4, nr. 3, der giver adgang til at undlade forudgående underretning, hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU.

Fødevarerministeriet har oplyst, at et enkelt af de varslede kontrolbesøg, foretaget af Jordbrugskommissionen for Region Sjælland, har givet anledning til en indsigelse vedrørende forståelsen af et skema om administration af landbrugsloven. Ingen af de øvrige varslede kontrolbesøg, foretaget af Fødevarerstyrelsen og NaturErhvervstyrelsen, har efter det oplyste givet anledning til indsigelser.

Fødevarerministeriet har endvidere oplyst, at ingen af de uvarslede kontrolbesøg har givet anledning til indvendinger.

Fødevarerministeriet har i øvrigt bl.a. oplyst følgende:

For så vidt angår Fødevarerstyrelsens kontrolvirksomhed er det oplyst, at flere virksomheder finder det unødvendigt og mærkværdigt, at de modtager information om retssikkerhedsloven flere gange årligt. Fødevarerministeriet har bemærket, at Fødevarerstyrelsen også i forbindelse med tidligere års retssikkerhedsredegørelser har peget på dette. Jordbrugskommissionerne for Region Syddanmark har givet udtryk for den opfattelse, at retssikkerhedsloven kun i begrænset omfang har praktisk betydning for jordbrugsområdet. Fødevarerministeriet har bemærket, at

⁴ Fødevarerministeriet har bemærket, at ud af de i alt 420 politianmeldelser foretaget af Fødevarerstyrelsen i 2011, vedrørte 10 af anmeldelserne sager, hvor der var opstået spørgsmål om anvendelse af en pligt til at meddele oplysninger til den offentlige forvaltning

⁵ Fødevarerministeriet har bemærket, at ud af de i alt 864 politianmeldelser, foretaget af NaturErhvervstyrelsen i 2011, vedrørte 386 af anmeldelserne sager, hvor der var opstået spørgsmål om anvendelse af en pligt til at meddele oplysninger til den offentlige forvaltning.

⁶ Fødevarerministeriet har oplyst, at Jordbrugskommissionerne for Region Hovedstaden og Region Syddanmark ikke foretog kontrolbesøg i perioden september-november 2011.

⁷ Fødevarerministeriet har bemærket, at ud af de i alt 10 politianmeldelser foretaget af Jordbrugskommissionerne i 2011 vedrørte ingen af anmeldelserne sager, hvor der var opstået spørgsmål om anvendelse af en pligt til at meddele oplysninger til den offentlige forvaltning.

Jordbrugskommissionerne for Region Syddanmark også i forbindelse med sidste års retssikkerhedsredegørelser har peget på dette.

3.4. Miljøministeriet

3.4.1. Inden for Miljøministeriets område udføres kontrolbesøg mv., der er omfattet af retssikkerhedsloven, af kommuner, regioner og af Miljøministeriet selv.⁸ De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Miljøministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg			I alt	Antal politianmeldelser i hele 2011
	Måned	Uvarslede	Varslede		
Kommuner ⁹	November 2011	248	1651	1899	171
Regioner ¹⁰	November 2011	0	34	34	0
Miljøministeriet	November 2011	20	70	90	10
I alt					

3.4.2. *Kommunerne* har indberettet at have anvendt undtagelsesbestemmelserne i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, 2 og 4.

Kommunerne har oplyst, at der har været 75 indsigelser vedrørende de varslede kontrolbesøg mv., som stort set alle har vedrørt tidspunktet for gennemførelse af kontrolbesøget, og hvor der er blevet anmodet om ændring af tidspunktet. Kommunerne har endvidere oplyst, at de uvarslede kontrolbesøg mv. har givet anledning til 5 indvendinger. Om én af disse indvendinger er det oplyst, at den pågældende virksomhed ikke mente, at de lovmæssige betingelser for at gennemføre kontrolbesøget var opfyldt.

Om erfaringerne med den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven har kommunerne anført, at kommunerne generelt set ikke oplever problemer i forhold til anvendelse af retssikkerhedsloven, at de fleste tilsyn varsles i forbindelse med en telefonisk aftale om tidspunktet for tilsynet, hvorved der allerede er indledt en dialog med virksomheden, inden virksomheden modtager varslingsbrevet, at der generelt ikke forekommer tvister med virksomhederne vedrørende retssikkerhedsloven, at det er en fordel at tilsynene varsles således, at når der møder en repræsentant op for virksomheden er den relevante dokumentation til brug for tilsynsbesøget fundet frem og der er afsat tid til tilsynsbesøget, og at det er hensigtsmæssigt, at alle virksomheder på et tidspunkt får et uvarslet tilsyn, så eventuelle ulovligheder opdages.

⁸ En række statslige myndigheder (SKAT, Forsvarsministeriet, Søfartsstyrelsen og NaturErhvervsstyrelsen) fører tilsyn med visse af Miljøministeriets regler. Tilsyn udført af disse myndigheder er ikke medtaget, medmindre Miljøministeriet har foretaget politianmeldelser på baggrund af disse tilsyn. Politianmeldelser foretaget på baggrund af oplysninger fra andre myndigheder, som de pågældende myndigheder har fået i forbindelse med tilsyn efter anden lovgivning, er ikke medtaget.

⁹ 77 kommuner har bidraget til redegørelsen.

¹⁰ 3 regioner har bidraget til redegørelsen.

Kommunerne har i forlængelse heraf endvidere anført, at varslingsreglerne medfører, at tilrettelæggelsen af tilsyn bliver mere tidskrævende og giver kommunerne mere spildtid og en usmtidig hverdag samt at kommunerne kan opleve, at der er ”ryddet op” før tilsynet, at det generelt har mindre betydning for virksomhederne, om de får en frist på 14 dage eller mindre, at 14 dages fristen betyder, at nogle virksomheder har glemt aftalen om tilsyn, når kommunen kommer på tilsynsbesøg, og at fristen ikke er særlig smidig for især de små virksomheder, idet de skal planlægge deres produktion/arbejde så langt frem, at de små virksomheder finder varslingsreglerne meget bureaukratiske og at holdningen hos de små virksomheder generelt er, at det er tilstrækkeligt at tilsynene aftales telefonisk nogle dage forinden, men at de store virksomheder dog sætter pris på at tilsynene varsles, at det bør overvejes, om reglerne i retssikkerhedsloven er unødigt bureaukratiske, da virksomhederne som regel ikke kommer med indvendinger, og at ordvalget i retssikkerhedsloven generelt skaber afstand til virksomhederne.

3.4.3. Miljøministeriet har oplyst, at *regionernes* opgaver på miljøområdet primært består i tilsyn, som foretages på udendørs lokaliteter, således at reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 2 om forudgående underretning mv. ikke finder anvendelse.

I det omfang regionerne har foretaget kontrolbesøg, er det oplyst, at disse har været varslede, hvorfor regionerne ikke har anvendt undtagelserne i lovens § 5, stk. 4. De varslede kontrolbesøg har efter det oplyste ikke givet anledning til indsigelser.

Om erfaringerne med den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven har regionerne anført, at den praktiske anvendelse af retssikkerhedslovens bestemmelser om varsling af kontrolbesøg fungerer uproblematisk, at en væsentlig del af de indendørs kontrolbesøg, som de gennemfører, gennemføres efter anmodning fra virksomhedens ejer, at disse kontrolbesøg varsles efter reglerne i retssikkerhedsloven, men at varslingsreglerne efter regionernes opfattelse i disse tilfælde forekommer at være overflødige.

3.4.4. De uvarslede besøg, som er udført af *Miljøministeriet*, er sket efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1 og 2, hvorefter forudgående underretning kan undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ellers ville forspildes, eller hensynet til parten selv taler for det, eller partens rettigheder findes at burde vige for afgørende hensyn til andre private eller offentlige interesser.

Der har ikke været fremsat indsigelse vedrørende de varslede kontrolbesøg mv., og der har heller ikke været fremført indvendinger i anledning af uvarslede kontrolbesøg mv.

Om erfaringerne med den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven i forbindelse med Miljøministeriets egne kontrolbesøg har ministeriet anført, at bestemmelserne i loven ikke har givet anledning til væsentlige problemer eller ulemper i forbindelse med det praktiske tilsyn, og

at varslingsreglerne ofte har tjent som en nyttig forberedelse af besøgene for såvel myndigheden som virksomhederne.

3.5. Skatteministeriet

3.5.1. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Skatteministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg			Antal politianmeldelser i hele 2011	
	Måned	Uvarslede	Varslede		I alt
Skatteministeriet	Oktober 2011	Ikke oplyst	Ikke oplyst	1.687	Ikke oplyst

3.5.2. Skatteministeriet har henvist til de oplysninger, som ministeriet afgav i forbindelse med sidste års retssikkerhedsredegørelse. Skatteministeriet oplyste i den forbindelse, at der ikke er registreret særskilte tal for henholdsvis varslede og uvarslede tvangsindgreb. Hovedreglen er, at tvangsindgreb varsles, medmindre øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1.

Endvidere oplyste Skatteministeriet, at visse tvangsindgreb, der sker på baggrund af EU-regler, foretages uvarslet efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 3, hvorefter forudgående underretning kan undlades, hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU.

Skatteministeriet har herudover oplyst, at tvangsindgreb ved udbetalingskontrol af såkaldt negativ moms sker uden varsel efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 2, hvorefter forudgående underretning bl.a. kan undlades, hvis partens rettigheder findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige interesser. Det skyldes, at den pågældende virksomhed har krav på udbetaling af negativ moms inden 3 uger fra tidspunktet for rettidig angivelse, og at Skatteministeriet efter udbetalingsfristens udløb skal forrente det angivne beløb.

Der er ikke foretaget registrering af indsigelser mod varslede tvangsindgreb eller disses karakter, ligesom der ikke er registreret indvendinger mod uvarslede tvangsindgreb eller disses karakter.

Der er heller ikke foretaget registrering af, om et tvangsindgreb giver anledning til politianmeldelse, ligesom der heller ikke sker særskilt registrering af pålæg om oplysningspligt.

Skatteministeriet har i øvrigt oplyst, at ministeriet beklageligvis i forbindelse med opgørelsen af antallet af kontrolbesøg for tidligere år i et vist omfang har medtaget ”dobbeltregistrerede” kontroller. Dette betyder, at tallene for kontrolbesøg inden for Skatteministeriets område for tidligere år har været ca. 10-13 pct. for høje.

3.6. Erhvervs- og Vækstministeriet

3.6.1. Inden for Erhvervs- og Vækstministeriets område har Justitsministeriet anmodet om oplysninger vedrørende den kontrolvirksomhed, som foretages af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen inden for konkurrenceområdet. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Erhvervs- og Vækstministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg			Antal politianmeldelser i hele 2011	
	Måned	Uvarslede	Varslede		I alt
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen	November 2011	1	0	1	4

3.6.2. Det uvarslede kontrolbesøg er foretaget efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4 nr. 1, hvorefter øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives, idet det blev vurderet, at der var risiko for, at eventuel dokumentation for den formodede konkurrencebegrænsende adfærd ville blive bortskaffet, såfremt forudgående varsling blev givet.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har endvidere oplyst, at det nævnte kontrolbesøg ikke gav anledning til indvendinger fra den kontrolundersøgte virksomhed.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har endvidere oplyst, at styrelsen er opmærksom på, at retssikkerhedsloven indebærer en arbejdsdeling mellem forvaltningen og politiet. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er derfor i tæt og løbende dialog med Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet med henblik på at afklare, hvilken myndighed der i den enkelte sag er kompetent til at foretage den relevante sagsoplysning og efterforskning.

3.7. Justitsministeriets generelle vurdering af retssikkerhedslovens anvendelse i praksis

3.7.1. De ministerier, hvorfra Justitsministeriet har modtaget oplysninger om praktiske erfaringer med retssikkerhedsloven, foretager tilsammen et meget betydeligt antal tvangsindgreb, der er omfattet af loven.

Generelt set er der ikke i de høringsvar, som Justitsministeriet har modtaget, rejst væsentlige spørgsmål i forhold til den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven. Ud af det samlede talmateriale er det kun sket i ganske få tilfælde, at virksomheder har fremsat indsigelse eller er kommet med indvendinger i forhold til varslede eller uvarslede kontrolbesøg. De varslede kontrolbesøg kan dog efter det oplyste af og til give anledning til, at der anmodes om, at tidspunktet for gennemførelsen af kontrolbesøget flyttes.

Som det fremgår af pkt. 3.2-3.6 ovenfor, har nogle myndigheder dog givet udtryk for en vis utilfredshed med reglerne om varsling i retssikkerhedslovens § 5, stk. 2. Det er bl.a. anført, at reglerne opfattes som afstandsskabende i forholdet mellem myndighed og virksomhed, og at reglerne medfører, at planlægningen af tilsynet er tungere.

Som det også er anført i de tidligere redegørelser, fandtes der før retssikkerhedsloven ikke generelle regler i lovgivningen om forudgående skriftlig varsling af kontrolbesøg mv. Formålet med varslingsreglerne er på den baggrund at tilgodese de berørte borgeres og virksomheders retssikkerhed på samme måde som forvaltningslovens regler om partshøring, således at de pågældende – medmindre f.eks. øjemedet ellers ville blive forspildt – kan være forberedt på et kommende kontrolbesøg og have lejlighed til at fremkomme med eventuelle indsigelser.

Som det også er anført i de tidligere redegørelser, bygger retssikkerhedsloven således bl.a. på det synspunkt, at borgerne og virksomhederne kan have et retssikkerhedsmæssigt behov for på forhånd at blive orienteret om, at en forvaltningsmyndighed påtænker at foretage et tvangsindgreb, sådan at de pågældende har mulighed for at komme med indsigelser herimod og få vurderet sådanne indsigelser. Det er derfor fortsat Justitsministeriets vurdering, at almindelige hensyn til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed taler for en ordning af den nævnte karakter.

3.7.2. For så vidt angår det forholdsvise store antal uvarslede kontrolbesøg, som navnlig gennemføres inden for fødevarerområdet, kan Justitsministeriet henholde sig til det, som er anført herom i de tidligere retssikkerhedsredegørelser. Her anføres bl.a. følgende:

”Som nærmere redegjort for [...] ovenfor kan forudgående underretning bl.a. undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ellers ville forspildes, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1.

Om anvendelsesområdet for denne undtagelsesbestemmelse fremgår det af lovforslagets bemærkninger og justitsministerens besvarelse af spørgsmål 10 og 11 af 9. januar 2004 fra Folketingets Retsudvalg (L 96 – bilag 24), at den ikke kun finder anvendelse, hvis det ud fra de konkrete omstændigheder skønnes, at formålet med et kontrolbesøg ellers ville være forspildt. Bestemmelsen finder således også anvendelse i tilfælde, hvor det generelt må antages, at øjemedet med kontrollen ville blive forspildt, hvis den pågældende borger eller virksomhed var ”advaret” forinden. Hermed sigtes der bl.a. til tilfælde, hvor et kontrolbesøg mv. efter sin generelle karakter vil gå ud på at kontrollere et ”øjebliksbillede”, f.eks. hygiejnetilstanden i en restaurant eller i en fødevarer virksomhed.

Særligt med hensyn til fødevarerområdet bemærkes, at det under behandlingen af lovforslag nr. L 96 blev forudsat, at der også efter gennemførelsen af loven vil kunne foretages et stort antal uvarslede kontrolbesøg mv. Fødevarerministeriet oplyste i den forbindelse, at ca. 18 pct. af de kontrolbesøg, som Fødevarerministeriet årligt udfører, var anmeldt forinden, og at ca. 82 pct. ikke var anmeldt. Det blev tilkendegivet, at Fødevarerministeriet efter gennemførelsen af retssikkerhedsloven grundlæggende ville have samme muligheder for at udøve kontrol som hidtil, og det blev under behandlingen af lovforslaget oplyst, at der ikke kunne forventes at blive tale om nogen nævneværdig stigning i antallet af forhåndsanmeldte tilsyn. Der kan i den forbindelse også henvises til, at kontrolbesøgene på fødevarerområdet som følge af de gældende EU-regler som altovervejende hovedregel skal foretages uanmeldt. Som nævnt giver retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 3, hjemmel til at undlade forudgående underretning,

hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU.”

På den baggrund giver det forholdsvis store antal uvarslede kontrolbesøg ikke Justitsministeriet anledning til bemærkninger.

3.7.3. Det oplyste om antallet af politianmeldelser, der er foretaget af de adspurgte myndigheder, giver ikke Justitsministeriet anledning til bemærkninger.

3.7.4. Samlet set er det på baggrund af de foreliggende oplysninger Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at retssikkerhedsloven generelt har givet anledning til problemer i den periode, som ministeriernes høringssvar angår.

4. Oversigt over bestemmelser vedtaget i 2012 med hjemmel til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven

4.1. Generelt

Med udgangspunkt i princippet i grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed tilstræber Justitsministeriet i forbindelse med den lovtekniske gennemgang af andre ministeriers lovforslag at sikre, at der ikke unødigt medtages bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder at skaffe sig adgang til privat ejendom.

I den forbindelse kan der henvises til Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet fra 2005, side 39, hvor det bl.a. er anført, at det i hvert enkelt tilfælde nøje må overvejes, om det overhovedet er nødvendigt – med eller uden retskendelse – at tillægge offentlige myndigheder adgang til privat ejendom, herunder om andre og mindre indgribende kontrolforanstaltninger kan anses for tilstrækkelige. Endvidere er det anført, at hvis der er behov for en sådan adgang, bør omfanget heraf begrænses mest muligt, f.eks. ved at der alene gives adgang til forretningslokaler, mens private boliger holdes uden for. Endelig fremgår det af vejledningen og § 11 i Statsministeriets cirkulære nr. 159 af 16. september 1998, at der i bemærkningerne til en sådan bestemmelse bør gives en begrundelse for, hvorfor bestemmelsen er nødvendig, ligesom der bør gives en udførlig angivelse af bestemmelsens anvendelsesområde.

Justitsministeriet har anmodet samtlige ministerier om at oplyse, hvorvidt der efter den 1. januar 2012 er gennemført lovgivning vedrørende forvaltningens adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af loven. Gennemgangen i pkt. 4.2-4.4 nedenfor bygger på de oplysninger, som Justitsministeriet i forlængelse heraf har modtaget fra ministerierne. Pkt. 5 indeholder en sammenfatning.

4.2. Bestemmelser, der viderefører hidtidige tilsvarende bestemmelser

Der er i 2012 vedtaget én bestemmelse, som giver forvaltningsmyndigheder adgang til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven, og som i det væsentlige har karakter af en videreførelse af en tidligere bestemmelse. Det drejer sig om § 20 i *lov om varme-forsyning (lov nr. 1184 af 14. december 2011)*, som er ændret ved *lov nr. 577 af 18. juni 2012*.¹¹

4.3. Bestemmelser, der udvider anvendelsesområdet for gældende bestemmelser

Der er i 2012 vedtaget fem bestemmelser (markeret med kursiv), som har til formål at udvide anvendelsesområdet for allerede gældende bestemmelser om forvaltningens adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven.

Det drejer sig om følgende bestemmelser:

§ 49, stk. 1, i *lov om kemikalier*, hvorefter tilsynsmyndighederne eller personer, der af disse myndigheder er bemyndiget hertil, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter og transportmidler for at udføre tilsyns- eller andre opgaver efter loven eller regler udstedt efter loven, er ved *lov nr. 161 af 28. februar 2012* udvidet, så den også giver adgang til de nævnte lokaliteter med henblik på at beslaglægge, destruere eller ubrugliggøre stoffer, blandinger eller andre varer eller i øvrigt foretage selvhjælpshandlinger. Ved samme lovændring er det i bestemmelsen blevet præciseret, at tilsynsmyndighederne har adgang til at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter eller andre genstande uden vederlag. Tilsynsmyndigheden har herunder adgang til at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden vederlag, herunder eksemplarer af stoffer, blandinger og andre varer, der er reguleret i medfør af loven. Kvittering for medtagne genstande skal udleveres. Producenten eller importøren af en undtaget produkt- eller vareprøve er forpligtet til at godtgøre en forhandler prøvens fakturapris eller levere et tilsvarende eksemplar mod forevisning af kvitteringen. Formålet med ændringen er at forbedre håndhævelsen af loven og regler udstedt i medfør heraf med henblik på at forebygge fare for sundheden og miljøet.

§ 199 i *lov nr. 456 af 18. maj 2011 om investeringsforeninger m.v.*, hvorefter Finanstilsynet har adgang til oplysninger og inspektioner på stedet hos investeringsforeninger, specialforeninger, hedgeforeninger og godkendte fåmandsforeninger, er ved *lov nr. 557 af 18. juni 2012* udvidet til at omfatte to nye UCITS¹² som alternativer til de danske investeringsforeninger; værdipapirfonde og selskaber for investering med kapital, som er variable (SIKAV'er). Lovændringen indebærer, at Finanstilsynet har fået adgang til oplysninger og inspektioner på stedet hos værdipapirfonde og SIKAV'er i samme omfang som i forhold til investeringsforeninger, specialforeninger, hedgeforeninger og godkendte fåmandsforeninger. Lovændringen hviler på hensynet til muligheden for at kunne føre det fornødne tilsyn med værdipapirfondene og SIKAV'erne.

§ 343 s og § 343 t i *lov om finansiel virksomhed* er ved *lov nr. 1287 af 19. december 2012* blevet ændret, således at Finanstilsynet i henhold til de nævnte bestemmelser kan indhente oplysninger samt foretage inspektionsbesøg hos virksomheder. Finanstilsynet kan i henhold til ændringen kræve alle oplysninger fra stillere af såkaldte referencerenter, som skønnes nødvendige for Finanstilsynets virksomhed, og Finanstilsynet kan få adgang til stillere af referencerenter med henblik på indhentelse af oplysninger, herunder ved inspektioner. Denne adgang kan tilvejebringes uden brug af retskendelse, mod behørig legitimation. Finanstilsynet får med ændringen endvidere adgang til oplysninger og inspektioner på stedet hos kreditinstitutter, der bidrager som stillere til fastsættelse af referencerenter i samme omfang som på de øvrige områder, der er omfattet af lov om finansiel virksomhed. Lovændringen hviler på hensynet til at kunne føre det fornødne tilsyn med stillere af referencerenter.

¹¹ Klima-, Energi- og Bygningsministeriet har oplyst, at den nævnte ændring – som i det væsentlige indebærer en videreførelse af den hidtidige retstilstand på området – medfører en *begrænsning* i adgangen til tvangsindgreb.

¹² Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities.

§ 11 i lov om syn og godkendelse af køretøjer er ved lov nr. 608 af 18. juni 2012 udvidet, således at Trafikstyrelsen fremover, som led i styrelsens tilsyn med synsvirksomheder og omsynsvirksomheder, indtil 4 uger efter, at et erhvervskøretøj er blevet synet eller omsynet i en syns- eller omsynsvirksomhed, mod behørig legitimation og uden retskendelse kan foranstalte uanmeldt kontrolsyn af køretøjet på arealer, som køretøjsbrugeren, køretøjssejeren eller dennes virksomhed råder over i erhvervsmæssig henseende. Bestemmelsen udvider således adgangen for Trafikstyrelsen til at foretage uanmeldte kontrolbesøg, således at også firmaadresser på erhvervskøretøjer er omfattet af bestemmelsen. Lovændringen hviler på hensynet til at styrke Trafikstyrelsens kontrolsyn af tunge køretøjer, idet der er behov for at kunne foretage kontrolsyn på firmaadresser for at øge mulighederne for at kontrollere flere køretøjer med samme ejer.¹³

§ 3 i lov om journal over brug af plantebeskyttelsesmidler og eftersyn af udstyr til udbringning af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget, hvorefter fødevareministeren mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til offentlig og privat ejendom, hvor det er påkrævet af hensyn til tilsyn med overholdelsen af regler fastsat efter lovens § 1 og § 2, udvides ved lov nr. 1239 af 18. december 2012 til også at omfatte tvangsindgreb, omfattet af regler fastsat i pesticidforordningen.

4.4. Hjemler, der ophæver gældende bestemmelser

Der er i 2012 vedtaget én bestemmelse, hvorved forvaltningsmyndigheders adgang til at foretage tvangsindgreb ophæves.

Ved lov nr. 1395 af 23. december 2012 er fedtafgiftsloven (lov nr. 247 af 30. marts 2011 som ændret ved lov nr. 924 af 18. september 2012) ophævet, hvilket indebærer, at en række muligheder for at foretage tvangsindgreb efter lovens §§ 20-21 er ophævet.

4.5. Nye hjemler, der giver offentlige myndigheder adgang til at foretage tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven

Der er i 2012 vedtaget i alt ni bestemmelser (markeret med kursiv), som giver den offentlige forvaltning en egentlig ny adgang til at foretage tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven.

Det drejer sig om følgende bestemmelser:

§ 30 a i lov om fremme af energibesparelser i bygninger, som er indsat ved lov nr. 389 af 2. maj 2012, indeholder hjemmel til, at klima-, energi- og bygningsministeren, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid og mod behørig legitimation og uden retskendelse, kan få adgang til bygninger med et samlet etageareal på mere end 600 m², der ofte besøges af offentligheden, for at kontrollere, at udførte energimærkninger er opsat i overensstemmelse med § 15 a i loven. § 15 a indeholder en bestemmelse om opslag af udførte energimærkninger for større privatejede bygninger, hvor arealer over 600 m² ofte besøges af offentligheden. Reglen indebærer, at butikker, teatre, banker, hoteller m.v., som ofte besøges af offentligheden, skal opsætte energimærkningen på et sted, så den er synlig for offentligheden. Det fremgår af bemærkningerne til det pågældende lovforslag, at adgangen kun gælder de dele af bygningen, hvortil offentligheden har adgang. Det forudsættes, at adgang som regel aftales med virksomheden/ejeren/lejeren på forhånd. Formålet med bestemmelsen er at sikre effektiv håndhævelse af kravet i lovens § 15 a.

¹³ Transportministeriet har yderligere anført, at det i forbindelse med den omhandlede kontrol kan kontrolleres, om enkelte synsvirksomheder »presses« af store kunder (såkaldte flådeejere). Mange synsvirksomheder er små og ofte med en spinkel økonomi. Endvidere er der aktuelt overkapacitet på synsmarkedet. Der er derfor risiko for, at storkunder kan udøve et økonomisk pres for at få køretøjerne lempeligt gennem syn, særligt når synet foregår hos flådeejeren på dennes adresse. Trafikstyrelsen har i dag hjemmel til at følge en synsmedarbejder under et flådesyn på firmaadressen, men Transportministeriet har oplyst, at det er praktisk umuligt at afdække eventuelle systematiske lempelige syn, når tilsynsinspektøren først er dukket op.

§ 64, stk. 3, i lov om social service, som er indsat ved lov nr. 597 af 18. juni 2012, indeholder hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til forældremyndighedens indehavers bolig og rum når 1) adgangen til hjemmet sker som led i den børnefaglige undersøgelse efter lovens § 50 (dvs. en undersøgelse i tilfælde, hvor det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne) og må anses for nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling, og 2) forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre mere lempelige foranstaltninger. Formålet med bestemmelsen er en yderligere styrkelse af indsatsen over for familier med børn og unge, der har behov for særlig støtte.

§ 13 i lov om afgift af skadesforsikringer, som er indsat ved lov nr. 551 af 18. juni 2012, indeholder hjemmel til, at told- og skatteforvaltningen til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse kan få adgang til at foretage eftersyn hos forsikringsvirksomheder eller deres repræsentant og til at efterse virksomheders eller deres repræsentants forretningsbøger, øvrige regnskabsmateriale og korrespondance m.v., uanset om disse oplysninger opbevares på papir eller andre medier. Eftersyn kan foretages i lokaler, der benyttes af virksomheden. I øvrigt er der samtidig indsat oplysningspligter i lovens §§ 14 og 15.

§ 86, stk. 3, i kildeskatteloven, som er indsat ved lov nr. 590 af 18. juni 2012, indeholder hjemmel til, at told- og skatteforvaltningen, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til at gennemføre kontrol på en ejendom, der tjener som privatbolig eller fritidsbolig, hvis der synligt kan konstateres udendørs aktiviteter af professionel karakter. Formålet med lovændringen er at bekæmpe sort arbejde, når der på en privat grund udføres erhvervsmæssigt arbejde af professionel karakter.¹⁴ I øvrigt er der samtidig indsat en oplysningspligt i lovens § 86, stk. 5, 3. pkt.

§ 74, stk. 2, i momsloven, som også er indsat ved lov nr. 590 af 18. juni 2012, indeholder en tilsvarende hjemmel.

§ 6, stk. 5, i skattekontrolloven, som også er indsat ved lov nr. 590 af 18. juni 2012, indeholder ligeledes en tilsvarende hjemmel.

§ 10, stk. 1, i lov om afgift af husstandsdelte reklamer (reklameafgiftsloven), som er indsat ved lov nr. 1228 af 18. december 2012, indeholder hjemmel til, at told- og skatteforvaltningen, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til at foretage eftersyn i lokaler, der benyttes af afgiftspligtige virksomheder, der omfattes af loven, eller deres repræsentanter, og til at efterse virksomhedernes varebeholdninger, forretningsbøger, øvrige regnskabsmateriale og korrespondance m.v., uanset om disse oplysninger opbevares på papir eller andre medier.¹⁵ Formålet med bestemmelsen er at sætte rammerne for kontrollen med virksomhedernes afgiftspligtige aktiviteter.

§ 10, stk. 6, i lov om afgift af husstandsdelte reklamer (reklameafgiftsloven), som også er indsat ved lov nr. 1228 af 18. december 2012, indeholder hjemmel, at told- og skatteforvaltningen kan foretage eftersyn af afgiftspligtige reklamer under transport, når reklamerne erhvervsmæssigt transporteres til andre. Formålet med bestemmelsen er at sætte rammerne for kontrollen med virksomhedernes afgiftspligtige aktiviteter. I øvrigt er der samtidig indsat oplysningspligter i lovens § 10, stk. 4 og 5, og § 11, stk. 1 og 2.

§ 6 i lov om afgift af bidraget til Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring og af arbejdsulykkeserstatninger m.v., som er indsat ved lov nr. 1345 af 21. december 2012, indeholder hjemmel til, at told- og skatteforvaltningen til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til at foretage eftersyn hos Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring og til at efterse institutionens forretningsbøger, øvrige regnskabsmateriale, korrespondance m.v., uanset om disse oplysninger opbevares på papir eller andre medier. I øvrigt er der samtidig indsat en oplysningspligt i lovens § 7.

¹⁴ Skatteministeriet har oplyst, at told- og skatteforvaltningen i medfør af bestemmelsen ikke har adgang til trænge ind i selve boligen, ligesom det heller ikke er hensigten, at told- og skatteforvaltningen skal føre kontrol med arbejde af ikke-erhvervsmæssig karakter, der udføres af en person på eller i den private bolig eller grund tilknytning hertil.

¹⁵ Skatteministeriet har oplyst, at eftersyn i den forbindelse kan foretages i lokaler, der benyttes af virksomheden.

5. Sammenfatning

Samlet set er det på baggrund af de foreliggende oplysninger Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at retssikkerhedsloven generelt har givet anledning til væsentlige problemer i praksis i 2011, hverken i forhold til de virksomheder mv., hvor der udføres kontrolbesøg, eller i forhold til myndighedernes tilrettelæggelse og udførelse af kontrolbesøg mv.

I 2012 er der vedtaget i alt 15 bestemmelser vedrørende forvaltningens adgang til at gennemføre tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven. Ni af disse bestemmelser giver forvaltningen en egentlig ny adgang til at gennemføre tvangsindgreb, fem af bestemmelserne har haft til formål at udvide anvendelsesområdet for allerede gældende bestemmelser om adgang til tvangsindgreb, og én bestemmelse har i det væsentlige karakter af en videreførelse af en tidligere bestemmelse.

Justitsministeriet vil fortsat med udgangspunkt i princippet i grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed i forbindelse med den lovtekniske gennemgang af andre ministeriers lovforslag tilstræbe, at der ikke unødigt medtages bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder at skaffe sig adgang til privat ejendom.